

**Ordenen
Riddere av Det Hvide Kors
i Norge**

**STUDIEHEFTE
Studier i 2. Grad**

Utgave 1.0
Riksrådet August 2008

Mål og hensikt med studieopplegget

Det er vårt håp at gjennom dette studieopplegget vil Brødrene utvikle et godt samhold og vennskap som videreutvikles til et ærlig og trofast Broderskap og Ordensarbeid.

Vi ønsker å fremme opplysning og god moral ved å arbeide for Brødrenes sosiale, moralske og åndelige utvikling.

Vi håper at dette studieopplegget vil hjelpe Brødrene til personlig utvikling på det åndelige plan, og medvirke til at de i tanke, tale og handling, bidrar til styrking av de grunnleggende moralnormer og holdninger i samfunnet.

Å utvikle seg selv og fellesskapet i Ordenen R.H.K., vil omfatte tilegnelse av boklige kunnskaper og med ydmykhet lære seg til å vekke sitt indre mottakerapparat. Bruk av sansene i vid betydning, vil være særdeles viktig og berikende. Ved å samtale, lytte til hverandre og ha et åpent sinn får man etter hvert et bedre grunnlag for forståelse av Symboler, Ritualer og Seremonier. Kort sagt: **Man lærer seg selv og andre bedre å kjenne.**

Lykke til!
Undervisningskomiteen

Innhold

Mål og hensikt med studieopplegget.....	2
Innhold	3
Første studiebolc	4
Utvalgte sitater fra "Mystica Eterna", Marcello Haugens tanker og ord	4
Spørsmål til ettertanke.....	7
Andre studiebolc	8
Om Ringen som symbol	8
Om Ringen Draupnir og om dvergene som smidde den	8
Gullringen Andvareaut	11
Spørsmål til ettertanke.....	12
Tredje studiebolc.....	13
Litt astrofysikk	13
Spørsmål til ettertanke.....	18
Fjerde studiebolc	19
Om vikingenes våpen og kampmetoder	19
Medbroderskap og nestekjærighet	22
Nøkkelen	22
Spørsmål til ettertanke.....	23
Femte studiebolc	24
Bergprekenen (Matteus 5-7).....	24
Sjette studiebolc	29
Broderkjeden	29
Spørsmål til ettertanke.....	31

Første studiebolc

Utvalgte sitater fra "Mystica Eterna", Marcello Haugens tanker og ord

---

Hat og kjærlighet

... Hvis hat sendes ut, slår hatet tilbake. Hvis kjærlighet av personlige tilbøyeligheter fyller vårt sinn, rekker heller ikke disse vibrasjoner utover vår egen periferi, slik at det "noe eller noen" som det angår, gjennom sin egen forstand vil kunne bedømme på en sympatisk måte om et sinn er kjærlig og oppriktig. Slik vil dette "noe eller noen" selv sette sine følelser i høyere vibrasjonsstyrke og følgelig oppnå den varme i sitt fysiske legeme som tilsvarer den normale varmen for et legeme, ca. 72 pulsslag i minuttet og en blodvarme på ca. 37 grader. På denne måten kan to individer oppnå samme vibrasjonsstyrke og samme varme, og vil føle seg som ett og uatskillelige. Innen dette nivå, og etter denne fremstilling, er disse to avhengig av den ene persons innstilling ovenfor den andre, altså et spørsmål om temperatur i slike situasjoner.

Annerledes er det når et menneske innstiller seg overfor den kosmiske kjærlighet. Med kosmisk kjærlighet menes her en opphøyet stemning i det menneskelige sinn, som ikke gir rom for eiepersonlig begjær verken til seg selv eller til andre. Altså en kjærlighet som ikke er avhengig av en eneste bestemt person, men likevel kan et eller annet individ, eller en eller annen situasjon, være årsak til at denne opphøyete stemning fremkommer.

Om opphøyet kjærlighet

Opphøyet kjærlighet er den tiltrekkende styrke og makt i vårt sinn. Opphøyet kjærlighet, fri for sansenes begjær, er universets magnet, og omkring denne magnetiske innstilling tiltrekkes og skapes det egenskaper i sinnet hos den som tenker i guddommelig innstilling. Mange mennesker som har funnet loven for sann tenkning og også dens virkning, undrer seg over at ikke tilførsel av forråd kommer til dem etter at de i måneder, ja, gjennom år med bønn og tro, har anropt om å få sine ønsker oppfylt. Dette er fordi de ikke har utviklet den uegennyttige kjærlighet. Disse mennesker former det riktige bilde i sitt sinn, men kjærligheten som trekker substansen fra alle veseners opphav, har ikke blitt satt i virksomhet.

For å oppnå fylde i alle våre behov, må vi tenke fylde - ubegrenset forråd - og forme dette i bevisstheten. Vi må også oppbevare og ta vare på substansen av alle våre ideer i vårt sinn, fordi sinnet må ha en basis for vår form. Vi må vibrere kjærlighetens sentrum i tanker, ord og handling. Da vil det komme til oss - på usynlige vinger - det som tilfredsstiller våre behov. Dette er hemmeligheten ved å oppnå fylde fra den usynlige eter og uten tilsynelatende ytre anstrengelser. Kjærligheten omdanner det onde til godt og gagnlig.

"Kjærligheten regner ikke med det onde"

Ren kjærlighet har ingen atskilt eller delt makt. Slik kjærlighet er kun en makt og en styrke. Ren kjærlighet øser seg selv ut uten beregning på det objekt, ting eller situasjon den tiltrekkes av, og tar intet beregnende hensyn til resultatet. Ved å handle slik kan det undertiden se ut som om det er bortkastet og forfeilet, men den opphøyede kjærlighets makt er så uendelig stor at den forvandler alt den kommer i berøring med. La oss ikke være engstelige for å øse ut kjærlighet av vårt sjels dyp til det såkalte onde i verden. Fornekt tilsynelatende og tilstedeværelsen av det onde, og bekreft allmaktens ånd og den allestedsnærværende kjærlighet og godhet. La oss forsøke å ikke feste vår beregnende oppmerksomhet på det onde og triste i vårt liv og i våre omgivelser. La oss forsøke å ikke se det som ondt, men forsøke å føle og formene at det som forekommer oss ondt, på en eller annen måte har en god side, som

vil komme frem. Når vi så fortsetter å bekrefte det godes tilstedeværelse, vil godene bli synlige i tidens fylde. Ved denne skapende makt i våre egne tanker kan vi forandre det som føles og sees som ondt, til godt og gagnlig. Kjærligheten vil da øse sin helbredende balsam over alt. La oss huske at kjærlighet ikke bare er en fysisk følelse, og at alle våre ord, hvis de ikke kommer fra den rene kjærlighets kilde, er uten varig verdi, og at kun det som kommer fra vår innerste substans - fra vårt opphav - er opphøyet kjærlighet. Da skjer opplevelsen i henhold til ordet. Da blir ordet kjød og boende iblant oss.

"Hva kjærligheten til det Gode gjør for oss"

Hva er mental innstilling? Jo, det er måten du føler på til ditt hjem, dine venner og til verden i sin alminnelighet. Hva du gir til dem, kommer tilbake til deg som en god eller dårlig situasjon. Den store hemmeligheten ved dette er at det gode i alt har verdi for det beste i deg. Føl kjærlighet til ditt arbeid, og arbeidet vil lønne deg. Føl kjærlighet til menneskene, og vennekretsen vil vokse. Send gode tanker til alle, og tankene vil komme tilbake til deg med interesser. Søk etter det gode i alle mennesker, og de vil finne det gode i deg. Ikke vent med å skape gode tanker, og du vil vokse i styrke og fremgang og forkorte veien til ditt hjertes ønsker. Livsveien er lykkeligere når dine gode tanker har brolagt veien. Verden hungrer etter vennskap. Led veien, og du vil finne veien i deg selv. Her ligger skattene skjult. Søk dem opp, gjør dem til dine egne og praktiser dem. Da vil du erfare den første frukt i deg selv og i ditt arbeid.

"Jordens misjon er å utvikle kjærlighetens prinsipp"

Det som gir livet mening, går utover grensene for vårt ego og inkluderer alt liv på jorden. At vi står i en inderlig forbindelse med alt liv, utvider vår forståelse av oss selv. Vi er så mye mer enn det vi tror. Alle de usynlige relasjoner vi har i livet, er en del av oss, slik at jordens oppgave også blir vår oppgave. Jorden er ikke et oppholdssted mens vi venter på himmelen. Jordens misjon er å la den himmelske kjærlighet få slippe til, og som jordiske beboere er også vår oppgave å utvikle kjærlighetens prinsipp.

Kjærlighetens prinsipp kan beskrives med Marcellos egne ord: "Vær kjærlig, og kjærligheten vil komme til deg." Det du gir til verden, er hva verden gir deg. Du skaper verden gjennom det du gir, og verden skaper deg. Det du sår, det høster du. Ønsker du en kjærlig og fredfylt verden, vær da kjærlig og fredfull.

Kjærligheten står i sentrum for Marcellos tanker om det viktigste i livet på jorden. Han skriver: "La oss huske at kjærligheten ikke bare er en fysisk følelse, og at alle våre ord, hvis de ikke kommer fra den rene kjærlighets kilde, er uten varig verdi, men at kun det som kommer fra vår innerste substans, fra vårt opphav, er opphøyet kjærlighet. Da skjer opplevelsen i henhold til ordet. Da blir ordet kjød og boende iblant oss." Den opphøyete kjærlighet er nærmest livets kilde og det klareste uttrykk for evighetens mystikk. "Kjærlighet av kosmisk art og enhet er evig skapende. Opphøyet kjærlighet er det lys som skinner i mørket."

Hvordan kjærligheten forener, er et stort mysterium. "Ren kjærlighet har ingen atskilt eller delt makt. Kjærlighet er kun en makt og en styrke", skriver Marcello, og gir oss en anelse om at det dreier seg om temperatur. Et menneske som utstråler kjærlighet, utstråler også varme, og denne varmen kommer fra en høy indre temperatur. Et varmt hjerte er forbundet med et godt hjerte, noe livgivende. Bildet kan gi oss en anelse om hva som vil skje om vi møter et kaldt hjerte med varme - det smelter, og varmen brer om seg. For å utvikle kjærlighetens

prinsipp er det derfor viktig å møte kulde med varme, mørke med lys, ondskap med godhet, løgn med sannhet og hat med kjærlighet.

Marcello søkte å være et redskap for å fremme kjærlighetens prinsipp. I mange av eksemplarene av *Betraktninger* over en dag som han gav bort eller solgte, la han ofte ved et spesielt dikt eller en personlig hilsen. Diktet er av hans tyske lyrikervenn, Michael Bauer, og Marcello har selv oversatt det til norsk:

Gud, gjør meg på kjærlighet mere rik
så jeg kan bli en brønn ved veien lik
som våker, ferdig til å hjelpe dag og natt
og ingen husker vannet som ble tatt
Om ond, om god han ingen spørsmål får
den vandreren som trett ved veien står
Lær meg å gi til alle uten takk
som brønnen gjorde når en vandrør drakk
Skap mere kjærlighet i meg
O Gud, derom ber jeg deg

Diktet uttrykker Marcellos egen bønn om å få være en kilde til kjærlighet, men det er også en bønn han oppfordret alle å gjøre til sin egen.

Opphøyet kjærlighet er det mest grunnleggende av alt i livet. Marcello sier i en av sine meddelelser at den er fri for all uvilje, misnøye og egoisme. Den ikke bare inneholder den rette temperatur i vår sfære, men "den frembringer sunnhet for kroppen og sannhet for sjelen, og samtidig gir det rette forhold til vår nåværende organismes utviklingsmuligheter".

Marcello knytter kjærlighet til ånden, sunnhet til kroppen og sannhet til sjelen. Kjærligheten er den mest fundamentale. Ut ifra den vokser alle gode ting. Ved å utvikle kjærlighetens prinsipp utvikler vi også sunnhet og sannhet, som i seg selv er uttrykk for kjærligheten. Slik som ånd, sjel og legeme er en enhet på jorden, slik er også kjærlighet, sannhet og sunnhet det samme. De står i en inderlig sammenheng med hverandre. Slik vi pleier kroppen ved å leve i sunnhet, må vi også pleie sjelen ved å leve i sannhet. Et liv i løgn vil få negativ innvirkning på vår søken etter sunnhet og kjærlighet. "Sannheten frigjør og forener," står det over peisen på Sameti, hytta til Marcello på Thokampen.

En måte å utvikle kjærlighetens prinsipp på, ifølge Marcello, er å gjøre kjærligheten levende ved å "tenke kjærlighet". I en av sine meddelelser skriver han: "Vi må vibrere kjærlighetens sentrum i tanker, i ord og handling. Da vil det komme til oss, på usynlige vinger, det som tilfredsstillende våre behov. Dette er hemmeligheten ved å oppnå fullkommenhet fra den usynlige eter uten tilsynelatende ytre anstrengelser."

Det er et mysterium hvordan tankens kraft blir sendt ut i verden som en usynlig bumerang. Marcello hadde et motto han brukte igjen og igjen: "Ta smerten opp i deg selv, og gi verden kun av din fred." Om dette er å utvikle kjærlighetens prinsipp, så er det ingen lett oppgave. Vi har en tendens til å tåkelegge sammenhengene, slik at når bumerangen kommer tilbake til oss, så kjenner vi den ikke igjen.

En annen måte å utvikle kjærlighetens prinsipp på er gjennom å elske hverandre. Om vi alle kunne klare å elske hverandre, selv våre fiender, så ville kjærligheten få råde i verden. Men hvem kan si at de klarer det fullt og helt? Eller hvem klarer å elske sin neste som seg selv, når

vi kjenner oss selv like lite som vi kjenner vår neste? Det er heller ikke alt i det vi kjenner av oss selv, som vi er like glade for, og disse negative særtrekk kan være med og sette preg på hvordan vi forholder oss til andre mennesker.

En tredje måte å utvikle kjærlighetens prinsipp på er å tjene hverandre. "Husk at den som er alles tjener, er den største herre," skriver Marcello, og viser at det er gjennom tjenesten vi viser vår storhet. Veien til fullkommenhet, sier han, går gjennom det å tjene Gud og vår neste, men et slikt tjenestesinn som Marcello hadde, er sjelden vare. I dag er det mer snakk om fortjeneste.

NOCTURNE

Evert Taube

Sov på min arm! Natten gömmer under sin vinge din blåssande kinn.
Lycklig og varm snart du drömmer, flyr mig i drömmen som våg flyr vind.
Fångas igjen. Flämtar. Strider. Vill inte. Vill. Och blir åter kysst.
Slumra min vän. Natten skrider. Kärleken vaktar dig ömt og tyst.

Sov på min arm! Månens skära lyftes ur lundarnas skugga skyggt
Och på din barm, o, min kära, täljer dess återglans timmarnas flykt.
Helig den frid hjärtat hyser mitt i den virvlande blodstormens larm.
Slut är din strid. Månen lyser. Vårnattsvind svalkar dig. Sov på min arm.

Spørsmål til ettertanke

---

1. Hva opplevde du under opptakelsen? Skjerven? Kassen? Våpenet? Symbolet? Medbroder?
2. Hvilken utvikling oppleves fra innholdet i 1. Grad til 2. Grad?
3. Hvilke tanker gjør du deg etter å ha lest fra Marcello Haugens *Mystica Eterna*?

Andre studiebolk

Om Ringen som symbol

Slangen eller sirkelen har som de andre symbolene mange betydninger. Ringen er evighetens symbol - uten begynnelse og slutt. Den symboliserer også det absolutte, det umanifesterte univers som inneholder alle former. Slangen er det mest gåtefulle av alle symboler. Vi finner slangen i skapelsesberetningen som fristeren, symbolet på motstandskreftene - og i motsatt ende som den høyeste spirituelle visdom. I det teosofiske symbol sluker slangen sin egen hale. Den er selvfødt, symbolet på liv og udødelighet.

Om Ringen Draupnir og om dvergene som smidde den

Odins vesen ligger i hans navn. Det kommer av *óðr*, som betyr sinn, tanke og ånd. Bøyd i bestemt form entall blir ordet *óðrinn*, og derav Odin.

Odin er ånden og den levendegjørende kraft i alt det skapte. Med Vilir og Vei skapte Odin himmel og jord, med Hænir og Lodur skapte han mennesket. All begeistring utgår fra Odin, han er krigens opphav, oppfinner av skaldskapet, han er runenes oppfinner, han er all kunnskapen som vekker livet og beskytter det. Han er livets ånd som gjennomtrenger alt som er dødt. Han er den høyeste av æsene, deres far og konge, den mektigste av dem alle.

Odin er *Allföðr*, skaperen av alt liv. De andre gudene er kun stråler som utgår fra Odin. Han vet alt fordi han erfarer alt gjennom de andre gudene. Odin er krigerens, høvdingens og det øvrige aristokratiets gud. Han er krigens og dødens gud, visdommens, magiens og veltalenhetens gud.

Odin har mange navn - bortimot 200 - og alle er benevnelser på forskjellige sider ved ham, hans bedrifter eller hans kunnskap. Odin er gammel, høy, enøyd og har langt skjegg. Han bærer en sid hatt og en vid blå kappe. Han har et spyd i hånden og bærer gullringen Draupnir på armen. To ravner, Hugin og Munin, sitter på hans skulder. To ulver ligger ved hans føtter, Gere og Freke, og karlsvognen ruller over hans hode. Odin sitter på en høy stol og ser utover verden.

Odins hatt har også mange navn. Den betegnes som hatt og som hjelm. Den er himmelhvelvingen. Hatten er trukket så langt ned i ansiktet at kun ett øye er synlig. Han skjuler derved at han kun har ett. Dette er himmelen som har ett øye, solen om dagen og månen om natten. Odins alder og skjegg beskriver hans rolle som den eldste gud, mens hans høyde beskriver hans adelighet. Den vide blå kappen er himmelluften, den blå himmel, et symbol på beskyttelse. Den skjuler og dekker ham. Ravnene sender han ut for å bringe ham nytt. De representerer den høyre og den venstre hjernehalvdel, tenkningen og hukommelsen. I tillegg betegner de hans sjel som om natten forlater kroppen for å hvile. Ulvene får all den mat som settes frem for Odin. Han trenger kun vin, det er hans mat og drikke. Ånden trenger ingen fast føde. Vinen er symbol på ånd, de vises vann. Den vogn som er over ham representerer vognlandet, stjernene på himmelen, hvor stjerneskudd faller og gudene rir på sine hester eller kjører i sine vogner.

For å få vite mer om Draupnir (som betyr drypper) må vi gå inn på hvordan han fikk den, av hvem og hvorfor. Det har seg slik at Loke hadde en gang klippet av alt håret på Siv, Tors kone. Da Tor fikk vite dette tok han Loke og ville ha knust hvert bein i kroppen hans om det

ikke hadde vært for at Loke lovet å skaffe nytt hår til henne som skulle være enda vakrere enn det hun hadde fra før. Han sverget på at han skulle få dvergene til å smi et nytt hår til henne av rent gull, som så skulle vokse som annet hår. Loke reiste da til dvergene Brokk og Sindre. Brokk smidde da skipet Skibladner, spydet Gugne og det håret Siv skulle få. Loke veddet så hodet sitt på at Brokks bror Sindre ikke kunne lage tre ting som var like gode som de tre tingene Brokk hadde laget. Brødrene gikk igjen til smien. Sindre la en svinepels i glørne og bad Brokk blåse i belgen og ikke holde opp med det før Sindre tok emnet ut av glørne. Det satte seg da en klegg på Brokks hånd (Loke i flueham). Den stakk ham men Brokk tok til å blåse igjen. Denne gang stakk kleggen ham på halsen, men Brokk stoppet ikke med å blåse likevel. Sindre tok en ring ut av glørne, Draupnir. Til slutt la Sindre jern i glørne og ba sin bror om å for all del fortsette å blåse, ellers ville alt ødelegges. Denne gangen satte kleggen seg mellom øynene på Brokk. Den stakk ham i øyenbrynet så blodet rant ned i øynene hans slik at han ikke kunne se. Et lite øyeblikk slapp han da blåsebelgen for å jage bort kleggen. Sindre tok deretter en hammer ut fra glørne. Han gav sine tre kostbarheter til Brokk og ba ham om å ta dem med til Åsgard for å få dom i veddemålet.

Loke og Brokk la så frem sine ting for gudene. Odin, Tor og Frøy skulle være dommere. Loke gav Odin spydet, og fortalte at det alltid ville treffe det han siktet på når han kastet det. Tor fikk gullhåret, som straks grodde fast på Sivs hode. Frøy fikk skipet Skibladner som hadde vind i seilene så snart seilet var oppe uansett hvor hen man ville reise. Han kunne legge det sammen som en duk og alle æsene kunne få plass i det. Sindre gav Draupnir til Odin. Hver niende natt drypper Draupnir åtte like store og tunge ringer. Frøy fikk galten som kunne ri både i luften og på vannet, natt og dag, sterkere enn noen hest. Aldri var natten så mørk eller verdener så dunkle at det ikke var lyst nok hvor den for frem. Tor fikk hammeren, Mjølner. Den kunne han slå mot så store ting han ville ute at den sviktet. Når han kastet den ville den alltid komme tilbake til hans hånd. Hvis han ville kunne den bli så liten at han kunne putte den i lommen. Derimot var det en ting, som ikke var så bra med Mjølner, nemlig at skaftet kanskje var litt kort.

Gudene dømte hammeren til å være den beste gaven, som vern mot rimtussene. Dvergen hadde vunnet veddemålet, men da han skulle ta Lokes hode løp han sin vei. Loke har nemlig sko som han kan løpe både på vann og i luften med, et par syvmilsstøvler som eventyrene senere har kalt dem. Dvergen ba så Tor om å gripe ham, noe han også gjorde. Da han skulle hugge av ham hodet stoppet Loke ham og sa at hodet nok var hans, men halsen fikk han ikke. Dermed måtte dvergen gå uten hans hode. Men han sydde igjen munnen på Loke før han gikk, med brorens syl, som plutselig var der da han nevnte den. Tråden han brukte heter Vartari.

Frøy tilhører solen, da galten hans er et symbol på den. Det er aldri mørkt der hvor den er. Skipet er et symbol på den fruktbare skog, trærne og grenene som blåser i vinden. At Loke sammen med de to dvergene laget disse tingene forklarer hvordan universets gnister sprutet ut og med et fælt spetakkel dannet de himmellegemene vi har i vårt solsystem

Draupnir ble senere tilbudt Gerd av Skirnir for at hun skulle gifte seg med Frøy. Odin la den på bålet med sin sønn Balder. Da Hermod senere så besøkte Balder i Hel sendte Balder ringen tilbake til sin far. Foruten denne sendte Nanna Frigg et teppe og Fulla en fingerring av gull. Med dette stiger Odin frem som en av de gudene som sørger for fruktbarhet. Ringen er symbol på kvinnens fruktbarhet, og dets navn er Draupnir, drypperen. Den er kvinnens vagina og Odin drypper sæd i den for å gjøre den fruktbar. Det tar ni netter (måned) før Draupnir

drypper åtte ringer som vil bli like store som den ringen de kom fra. Draupnir tilhører ånden da den er en hellig ting.

Når Draupnir ikke ble kåret til den fineste gaven så skyldes det ganske enkelt at Mjølner er en forutsetning for at ringen skal kunne dryppe i det hele tatt. Mjølner symboliserer sammen med Tor planeten Jupiters legeme, som med sin tyngdekraft sørger for at rimtussene ikke farer inn fra verdensrommet og slår inn i vår planet, noe som ville ført til at alt liv på jorden ville ha blitt utslettet. At Mjølner kan gjøres så liten at den kan puttes i lommen henviser til at tyngdekraften avhenger av masse og ikke størrelse. Når det sies at Mjølner er vern mot rimrusser og ikke mot jotner skyldes det at det er snakk om de samme kreftene som en gang skapte livet på jorden, de ukontrollerbare, vanvittige kreftene i verdensrommet og ikke de forholdsvis usle vulkanutbrudd og jordskjelv på jorden. At Tor har rustrødt hår og skjegg i vår mytologi, på tross av at alle våre forfedre var blonde så skyldes det ganske enkelt at planeten Jupiter er rustrød. Hans styrkebelte (Megingjord) er ringen rundt Jupiter.

Spydet Odin får i gave er tanken, den bevisste skarpe tanke, som alltid treffer det den sikter på. Når de gamle germanere vidde sine spyd til Odin for å innlede kampen mot sine fiender var det en symbolsk handling. De fortalte sine fiender at de var forberedt og at de hadde planen klar for det kommende slaget. Tanken ble kastet over slagmarken før kampen begynte. Strategien var gjennomtenkt.

Myten om Sivs hår er introduksjonen av svedjebruk. Sammen med flammen gjør de underjordiske, kreftene i jorden, denne formen for åkerbruk mulig. Det første jordbruk kom til Norge for omtrent 6.000 år siden. Denne delen av myten kan i alle fall spores tilbake dit.

Om Odins hest, Sleipner er det å fortelle at den er den ypperste hest. Den er hvit, har åtte bein og runer er innskårne på dens tenner. Hermod red på Sleipner da han besøkte Baldr hos Hel.

Hvordan Hermod fikk Sleipner skal du få høre her. Det hadde seg slik at da gudene hadde dannet Midtgard og hadde oppført Valhall kom det en ukjent smed til dem. Han tilbød seg å bygge en borg rundt Årsgard som skulle være trygg og trofast mot bergriser og rimtusser. Den skulle han bygge på på tre og et halvt år. Til lønn ville han ha Frøya, Sol og Måne. Gudene gikk med på dette, mot at han bare fikk ett år på seg til å bygge muren. Hvis det første sommerdag manglet noe på borgen skulle han ikke få noe for sitt arbeide. Ingen skulle noen ham med arbeidet bortsett fra hesten hans, Svadilfæri, som han bad om å få til hjelp. Det anbefalte Loke gudene å akseptere og det gjorde de.

Den første vinterdagen begynte han å bygge borgen. Om nettene drog han stein med hesten sin og æsene kunne med stor engstelse se at lassene med stein ikke var rent små. Hesten utførte dobbelt så mye arbeide som smeden selv. Mot slutten av vinteren var borgen nesten ferdig. Den var høy og sterk og levde opp til alt hva smeden hadde lovet. Gudene rådslo seg imellom og kom frem til at det var Loke som jo hadde rådet dem til å love bort både Frøya, Sol og Måne. Loke fortjente å dø mente de om han ikke fikk dem ut av floken. Loke ble redd og sverget på at han skulle gjøre det slik at smeden tapte, uansett hva som måtte til.

Samme kveld da smeden med sin hest slepte stein kom en hoppe ut fra skogen og vrinsket til hesten. Hesten ble galen og slet remmene før den løp til hoppen. Smeden løp etter og hele natten gikk med for smeden i forsøk på å fange hesten, men det var nytteløst. Neste dag så han at han ikke ville bli ferdig med arbeidet i tide og da kom jotunnsinnet frem i ham. Da

æsene nå så at det var en bergrise som var kommet gjaldt ikke eden de hadde sverget lenger. De ropte da på Tor som straks kom og slo jotnens skalle i stykker.

Noe senere fødte Loke et føll med åtte bein. Slik kom Sleipner til verden.

Myten om bergrisen som truer Frøya kommer fra myten om de første germanere som slo seg ned i Norden etter at Atlantis hadde sunket i havet. De gjorde seg da den første erfaring med istiden her i nord. Den truet med å ta all jordisk skjønnhet i sin makt og nettene var på nær evige under denne mørketiden. Borgen bergrisen bygget var kilometer med is som la seg over landet. Da måtte de kalle på tordenguden for å få rensset luften og for å få smeltet dette veldige isslottet.

Gullringen Andvarenaut

Fafner var en svært grusom drage fra norrøn mytologi. Det vokter over en stor skatt, og ble til slutt drept av helten Sigurd Fafnersbane som stakk den med sverdet Gram. Fafner var opprinnelig en dverg, men ble forvandlet til en drage av ringen Andvarenaut. Han er sønn av Reidmar og bror til Odder og Regin.

Odder ble drept av Loke, og dvergene ville ta blodhevn og drepe Loke, Odin og Høfnir. Odin kjøpslo med Reimar, og de ble forlikt om at æsene skulle kjøpe seg fri mot å fylle Odders skinn med gull. Loke stjal løsegullet fra dvergen Andvare. Før æsene forlot dvergene, advarte Loke om at det lå en gullring, Andvarenaut, blant gullet. Andvarenaut var forbannet, og forbannelsen rammet eieren. Reidmar brydde seg ikke om dette, men advarselen viste seg å være berettiget: Reidmar ble drept av Fafner, og Regin ble drevet i eksil av ham. Fafner dro da til en hule for å gjemme gullet sitt. Der forvandlet ringen ham til en grisk drage, som vokter over gullet sitt til sin død.

AVE MARIA

K.R. Frøhne

Inn i en prektig, hvelvet og mektig helligdom,
elskovens høysal, jeg går.
Hvert blick du sender, alterlys tenner,
klare som kjerter de strålende står.
Og som en salme er dine ord,
fra et livsalig, sødmefylt kor.
Ave Maria! Ave Maria!
Fromt jeg på kjærlighetsunderet tror.

Ut i den sene natt vil jeg ene gå
med mitt blick opp mot stjernene vendt.
Natthimlens fjerne klareste stjerne
i mine drømmer for meg kun er tent.
Gjennom naturens kjærlighetssang
hører jeg klokkenes milde klang.
Ave Maria! Ave Maria!
Deilig er elskovens altergang.

Spørsmål til ettertanke

---

1. Hvorfor har guden Odin og Draupnir fått så sterk plass i 2. Grad?
2. Hvorfor tror du ”Draupnir” kan være valgt foran andre ”Ringnavn”, som ”Gradord” i vår Orden?
3. Hva sier samarbeidet mellom de to dvergene, Sindre og Brokk, deg om Broderskap?
4. Hva ble ”frukten derav” av dvergenes felles anstrengelser?
5. Er fortellingen om ”Draupnir” egnet til å formidle en dypere mening av Broderskap?
6. Vil fortellingen kunne påvirke vårt Broderskap?

Tredje studiebolk

Litt astrofysikk

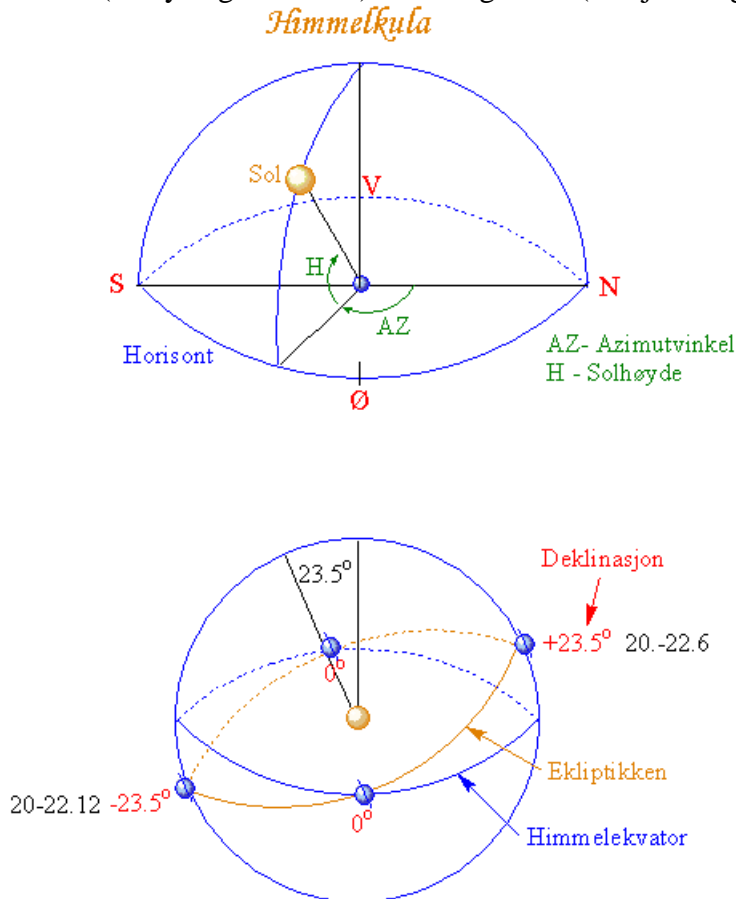

Jordas bane rundt sola skaper en illusjon av at sola flytter seg i forhold til stjernebildene i løpet av året. Planetene med sine måner og sola ser ut som om de beveger seg over himmelen relativt i forhold til stjernene i en bane kalt ekliptikken hvor de passerer 12 historiske stjernebilder ca. 30° fra hverandre dvs. totalt 360° . Jorda roterer fra vest mot øst, og da ser det ut som om stjernebildene beveger seg fra øst mot vest. Den tilsynelatende bevegelsen av sola skjer ikke med fast hastighet gjennom ekliptikken. Den går fortere på den sørlige halvkulen enn den nordlige, dvs. for oss fortere om vinteren enn om sommeren. Dagen i året hvor sola står høyest på himmelen ved middagstid kalles sommersolverv (20-22. Juni, Gemini-tvillingene) og dagen hvor den står lavest er vintersolverv (20-22. Desember, Sagittarius - skytten). Disse kan lett måles som hhv. den korteste og lengste skyggen som kastes fra en oppsatt målestav. Den dagen etter sommersolverv hvor dag og natt er like lange kalles høstjevndøgn (20-22. September, Virgo - jomfruen), og den dagen etter vintersolverv hvor dag og natt er like lange kalles vårjevndøgn (20-22. Mars, Pisces - fiskene). I parentes er angitt dato og hvilket stjernetegn solen passerer på angitt tidspunkt sett fra jorda med himmelen som bakgrunn. Tilsynelatende solvei (ekliptikken) krysser himmelekvator ved høst- og vårjevndøgn. Stjernetegnet som passerer har ikke alltid vært det som vi ser i vår tid pga. at jordaksen roterer en runde og beskriver en sirkel i løpet av ca. 26.000 år (presesjonen). Grunnet presesjonen vil punktene for jevndøgn og solverv flytte seg langs ekliptikken vestover gjennom dyrekretsen (zodiaken), en runde i løpet av 2.140 år.

Ved jevndøgnene står sola rett over ekvator slik at alle deler av jorda får 12 timer dag og 12 timer natt. Ved sommersolverv står sola rett over krepsens vendekrets (23.5°N) og området nord for polarsirkelen får 24 timer lys, men på den sydlige halvkule blir dagen kortere enn 12 timer. Ved vintersolverv står sola rett over Steinbukkens vendekrets (23.5°S). Ved polarsirkelene blir det en dag i året hvor sola ikke går ned og en dag med kontinuerlig mørke ved hvert solverv. Jordaksen heller 23.5° fra vertikalaksen i forhold til sola.

For å kunne illustrere hvordan jorda beveger seg rundt sola kan vi tenke oss himmelkulen som en enorm hul ball med jorden i sentrum, og med stjernene på innsiden av dens overflate. Når jorda roterer ser det ut som stjernene vandrer forbi. Vi har ingen følelse av at jorda roterer, men det ser derimot ut som himmelen roterer. Dette uttrykker vi når vi sier at sola, månen eller stjerner står opp i øst og går ned i vest. Det ser for oss ut som om himmelen roterer om himmelaksen som har samme retning som jordaksen og skjærer himmelkulen i himmelpolene. Det finnes en stjerne like ved den nordlige himmelpol, og det er Nordstjerna eller Polstjerna. Står man på nordpolen i vinterhalvåret og ser rett opp, ser stjernehimlen ut som et stort hjul som roterer med aksens og navet i polstjerna. Punktet rett over der vi står kalles senit og ligger på loddlinjen som tyngdekraften virker langs. Et plan gjennom denne linjen kalles vertikalplan. Horisontalplanet som også er parallelt med overflaten til vann skjærer himmelkula i en sirkel som vi kaller den astronomiske horisonten. Den naturlige horisonten er den som følger konturene av landet. Vertikalsirkler gjennom himmelpolen kalles himmelmeridianer. Himmelmeridianen skjærer horisontalplanet i middagslinjen. Akkurat som jorda kan deles inn i et nettverk av lengdegrader og breddegrader kan himmelkula deles inn i deklinasjon (som tilsvarer breddegrad) og rektascensjon (som tilsvarer lengdegrad). Jorda roterer en gang i løpet av 24 timer. Omkretsen av jorda er ca. 40.000 km ved ekvator, dvs. at et punkt på ekvator flytter seg ca. 1700 km pr. time. Punkter nord og syd for ekvator beveger seg saktere. Hvis man skyter en rakett opp ved ekvator vil den falle ned på samme sted fordi raketten beveger seg østover med samme hastighet som jorda 1700 km pr. time. Hvis raketten skytes nordover beveger raketten seg østover med 1700 km pr. time, men jorden

under beveger seg saktere og veien for raketten brytes mot høyre. Objekter vender seg mot høyre på den nordlige halvkule og mot venstre på den sydlige halvkule. Dag- og nattlengde påvirker de biologiske prosessene på jorda, og det er derfor av interesse å vite hvor sola står på himmelen ved et gitt klokkeslett. Dette vil si noe om solinnstrålingen og daglengden, begge viktige faktorer f.eks. for plantenes vekst og utvikling. Grasslettene i Øst-Afrika (Kenya og Tanzania) får to regntider (ved jevndøgn) og to tørketider (ved solverv).

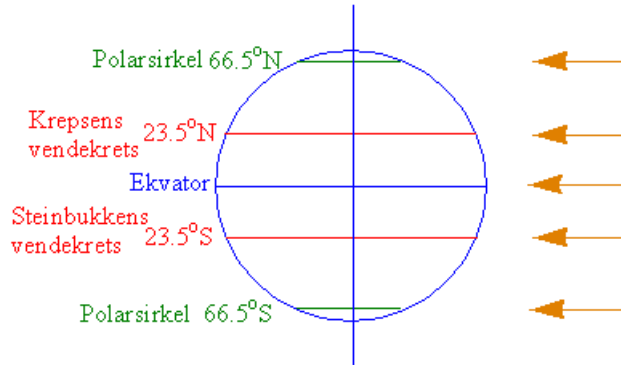

Figuren viser himmelkula sett fra øst og vi befinner oss i sentrum og ser på himmelkula innenfra. Sola ser for oss størst ut om vinteren, og det stemmer. Vi er nærmest sola om vinteren og lengst unna om sommeren. Himmelekvator deler himmelkula i to halvdeler. Vi legger et vertikalt plan gjennom sola og senit som skjærer himmelkulen i en sirkel og som treffer horisonten. Vinkelen H definerer solas høyde på himmelen og buestykket med vinkelen AZ angir asimut. Asimutvinkelen beregnes fra nord via øst, syd og vest tilbake til nord. Solas stilling på himmelen avhenger av tid på døgnet og i året, og av stedets breddegrad. Solas posisjon på et gitt tidspunkt vil ikke være det samme fra år til år, men varierer og gjentar seg med en periode på 4 år.

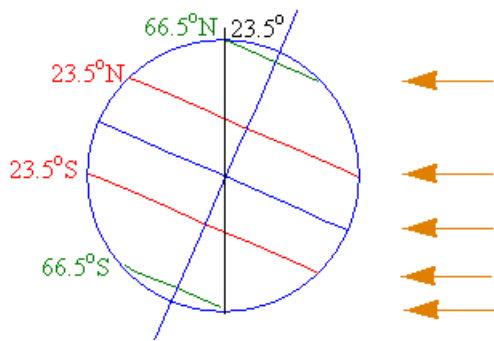
På figuren ser vi hvordan sola eller en annen stjerne kan være over eller under horisonten. Dersom parallellsirkelen for en stjerne ikke skjærer horisonten sier vi at den er sirkumpolar. I øvre kulmineringspunkt er sola nærmest senit. Deklinasjonen er buen av timesirkelen fra himmelekvator til sola. Deklinasjonen varierer mellom $+23.5^\circ$ (sommersolverv) og -23.5° (vintersolverv). Sola passerer himmelekvator to ganger i året ved vårjevndøgn og høstjevndøgn. Ved disse tidspunktene er deklinasjonen 0. Vårpunktet har ikke noe fast punkt i forhold til stjernene på himmelen og ligger nå i fiskene. Tidligere lå det i Væren.

Rektascensjonen er buen av ekvator fra vårpunktet til timesirkelen. Rektascensjonen ("right ascension") regnes i tid (0 - 24 timer), og regnes fra vårjevndøgn og østover. Hvis vi tok bilde av sola til samme tidspunkt om morgenen f.eks. klokka 9 gjennom et helt år, ville vi se solas plasseringer som et skjevt åtte tall, men den nedre halvparten av sløyfen i 8-tallet hvor jorden

beveger seg raskere blir mer langstrakt enn den øvre. Det er også slik at når solhøyden er lavest om vinteren vil fullmånen stå høyest på himmelen og om vendt. Krepsens vendekrets ligger på 23° N og ved ca. 30° N ligger det subtropiske høytrykksbelte på jorda og det subantlantiske lavtrykksbelte ligger ved ca. 65° N. Polarsirkelen ligger ved 66.5°. Ved 23.5° blir sola stående i senit en gang i året. Mellom ekvator og 30° N har vi nordøst passatvind. Steinbukkens vendekrets ligger på 23° S og Krepsens vendekrets ligger på 23° N. Solhøyden = polavstand ± deklinasjon

Jevndøgn (dag og natt like lange alle steder på jorda).

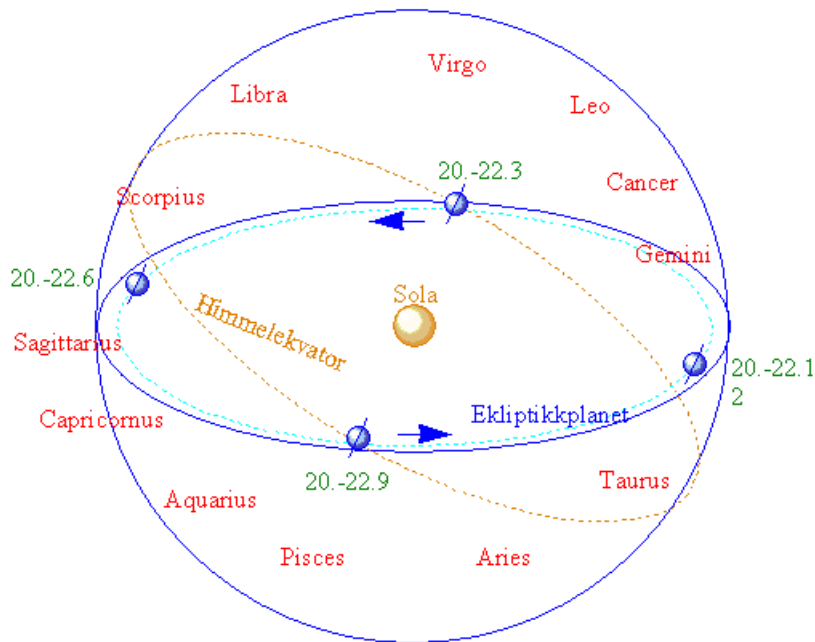

Sommersolhverv

Ifølge Almanakken er soldeklinasjon (°) ved starten av de forskjellige måneder:

Dato	1. jan.	1. feb.	1. mar.	1. apr.	1. mai	1. jun.	1. jul.	1. aug.	1. sep.	1. okt.	1. nov.	1. des.
Dekl.	-23.0	-17.1	-7.6	4.5	15.0	22.0	23.1	18.1	8.3	-3.1	-14.4	-21.8

Polavstand er 90° - geografisk breddegrad. Solhøyde er polavstand ± deklinasjon F.eks. Oslo ved 60° har en polavstand på 30°. Solhøyden 1. februar blir 30 - 17.4 = 12.6°

Jorda roterer fra vest mot øst, derfor ser det ut som om himmellegemene flytter seg fra øst mot vest.

♈	Væren (Aries)	21.2 – 20.4
♉	Tyren (Taurus)	22.4 – 22.5
♊	Tvillingene (Gemini)	23.5 – 21.6
♋	Krepsen (Cancer)	22.6 – 22.7
♌	Løven (Leo)	23.7 – 22.8
♍	Jomfruen (Virgo)	23.8 – 21.9
♎	Vekten (Libra)	22.9 – 23.10
♏	Skorpionen (Scorpius)	24.10 – 22.11
♐	Skytten (Sagittarius)	23.11 – 21.12
♑	Steinbukken (Capricornus)	22.12 – 20.1
♒	Vannmannen (Aquarius)	21.1 – 18.2
♓	Fiskene (Pisces)	19.2 – 20.3

Kalender

For å holde kontroll med tider og årstider har mennesket laget kalendere. Månefasene dannet grunnlaget for det første som kunne kalles en kalender. Med 29.5 dager mellom hver nymåne gir dette et år på 354 dager. Metons månekalender, etter grekeren Meton født 432 f.kr., hadde månemåneder på 29 og 30 dager, men dette ga 11 dager for lite. Derfor ble de skuddmåned i 7 av 19 år. Den islamske kalender følger ikke Metons månekalender, og derfor beveger alltid tidspunktet for ramadan seg bakover. Den jødiske kalender har en 13. måned på 30 dager i det 3., 6., 8., 11., 14., 17., og 19. år. Kombinasjonen mellom månefaser og årstider (det tropiske år) ble erstattet av en kalender som baserte seg på solen og f.eks. flommen i Nilen. Det ble nå et år på ca. 365 dager. I 45 f.kr. kom Julius Cæsar med en kalender hvor det ble en ekstra dag hvert 4. år, og de 12 månedene fikk forskjellig lengde. Før hadde månedene vært på 30 dager hver, + 5 dager ekstra på slutten av hvert år. Romerne mente at februar var en uheldig måned

og forkortet den. Dette ga opphavet til den Julianske kalender. Solåret er imidlertid 365.242195 dager. $4 \times 0.2422 = 0.9688$ dag, dvs. en feil på 0.0312. Resultatet blir at vårjevndøgn som gir grunnlaget for påsken kom tidligere og tidligere på året. Første påskedag er første søndag etter første fullmåne etter vårjevndøgn. I 1582 kom pave Gregor XIII med den Gregorianske kalender. Han fikk den tyske matematikeren Christoffer Calvius (1537-1612) til å lage kalenderen som vi bruker i dag, med skuddår hvert 4. år, men hvor det ikke er skuddår i år som er delelig med 100, men med 400. Skandinavia innførte denne kalenderen i 1700, England i 1752, mens den i Sovjetunionen ble innført etter den første verdenskrig i 1918. Året består av 52 uker og 1 dag derfor flytter ukedagene seg en dag fram hvert år. Hvert skuddår består av 52 uker + 2 dager. Det totale antall ekstra dager er delelig på 7. Derfor gjentar kalenderen seg hvert 28. år som inneholder 7 skuddår.

Jorda dreier fra vest mot øst, og himmelen roterer en gang i løpet av 24 timer (23 timer 56 minutter). Middelsol - sol langs himmelekvator. Tropisk år er tiden det tar for sola å nå tilbake til vårjevndøgn (365.2422 dager). Siderisk år er tiden før sola er tilbake til samme posisjon i forhold til stjernene. Pga presesjonen vil det tropiske år bli kortere enn det sideriske. Jorda er delt inn i 24 tidssoner a 15° , med nullmeridianen i Greenwich (Greenwich Mean Time/GMT) Månen går omkring jorda i løpet av ca. 4 uker. Månen finnes innenfor 8 grader på hver side av ekliptikken. Nord for himmelekvator i 2 uker og syd for himmelekvator i 2 uker. Sola og månene trekker på jorda og gir presesjonen. Sol og måne følger zodiaken. Også himmelekvator preseserer og presesjonen av vårjevndøgn oppdaget av Hipparkus. I dag er vårjevndøgn i Fiskene. 12.000 år fra nå er Vega nordstjerne.

I ØSTEN STIGER SOLEN OPP

Niels W. Gade

I Østen stiger solen opp, den spreder gull på sky,
går over hav og bergetopp, går over land og by.

Den kommer fra den fagre kyst, hvor paradiset lå,
den bringer lys og liv og lyst til store og til små.

Den hilser oss ennu så smukt fra Edens morgenrød,
hvor treet stod med evig frukt, hvor livets vell utfløt.

Den hilser oss fra Lysets hjem, hvor størst Guds lys opprant
med stjernen over Betlehem, som Østens vise fant.

Og med Guds sol utgår fra øst en himmelsk glans på jord,
et glimt fra paradisetts kyst, hvor livets palme gror.

Og alle stjerner neier seg hvor Østens sol går frem,
den synes dem hin stjerne lik som stod ved Betlehem.

Du solers sol fra Betlehem, ha takk og lov og pris
for hvert et glimt fra lysets hjem og fra ditt paradis.

EN DEILIG DAG

Når igjen det er slutt på en deilig dag hvor så mange gleder du fant,
mens klokkene slår sine muntre slag som en takk for den dag der svant,

mon så helt du forstår hva en deilig dag er verd for det trette sinn?
Du har glemt de sorger som ligger bak, skjult av solens siste skinn.

En gang blir det slutt på en deilig dag, før du vet er din aften nær.
Hva du ga og tok midt i livets jag, du vil se hva det nu er verd.
Men minnet vil farge en deilig dag så skjønn som et morgengry.
Selv om hjertet så slår sine siste slag, er det alltid en dag på ny.

Spørsmål til ettertanke

---

1. Hvilken Embedsmann har sitt sete øst i Ridderhallen – og hvorfor?
2. Hvem oppbevarer Lyset mellom Losjemøtene?
3. Hvem passer på tidens nøyaktige anvendelse under Losjemøtene – og hvorfor er dette så viktig?
4. Hvorfor tror du at himmelretningene er gravert inn på Ringens ene side mens Zodiaken er gravert inn på den andre?
5. Hvor lenge varer et Losjemøte (i symbolsk forstand)?
6. Hva skjer mellom Losjemøtene (i symbolsk forstand)?

Fjerde studiebolk

Om vikingenes våpen og kampmetoder

Vikingene var ikke disiplinære i kamp i den forstand at de mottok klare ordre fra en hærfører under et angrep. De stilte seg ikke opp i rekker og marsjerte ikke på geledd som de romerske legioner. Vi leser i sagaene at høvdingene eller kongen "stod fremst i striden". Da er det opplagt at noen særlig ledelse av kampen med klare ordre fikk han liten anledning til. Men det var heller ikke nødvendig, fordi hver mann visste hva han skulle gjøre. Vikingavdelingen var ingen utskrevet avdeling som måtte drives fram i kamp, snarere tvert i mot. De ble styrt av en felles målsetting, en klar forståelse av metoden, og ikke minst en fenomenal rutine.

Om kampteknikken kan ha vært noe primitiv, så var den i hvert fall effektiv. Taktikk og strategi var meget enkel. Alle forstod den og våpnene var meget gode. Det var ingen kadaverdisiplin, men en innøvd selvdisciplin og lag ånd - de som seiler og ror sammen lærer fort det. Selvsagt var hver manns styrke, kampvilje, utholdenhet og uredde holdning en viktig faktor som heller ikke har manglet hos vikingene. Den som har vært med på å ro båter på halvparten av størrelsen til vikingskipene, vet at det kreves kraftige arm- og ryggmuskler for å kunne gjøre det, og ror man mye utvikles disse musklene seg sterke og seige. Det skal ikke mye utakt til før en får åra rett i "fleisen" i retur pga. det sterke siget som et slikt skip oppnår.

Kampmetoden og våpenvalget ble tilpasset operasjonens art, vikingene var mestere i kombinerte operasjoner. Fra skipene gjorde de strandhogg og plutselig var de der, for skipene var lette å dra på land og like lette å sjøsette igjen. Hadde de hester, opptrådte de som det rene kavaleri. Møtte de motstand, fylket de seg som en veleksersert infanteriavdeling, eller de gikk rett og slett ombord igjen, for senere å dukke opp et annet sted eller fra en annen kant.

Ved overfall på et kloster eller en dårlig forsvart landsby, kan vi ikke snakke om raffinert kampteknikk. Da gjaldt det først og fremst å være rask for å overraske ofrene - det var viktig å angripe før ofrene merket at de var ankommet, slik at ofrene ikke rakk å stikke av med lure unna verdifullt gods.

Møtte de motstand, var det noe helt annet. For eksempel i store slag skal vikingene ha hatt en avdeling i midten, flankert av krigere på begge fløyene. Et slikt slag kan ha startet først med en skur av piler mot fienden og senere, på kloss hold, kastes spyd. Så løste det hele seg opp, og folk gikk i inn i en vill og voldsom nærkamp, mann mot mann, med spyd og sverd som stikkvåpen og sverd og øks som hugg- og slagvåpen. Det gjaldt å hugge litt hardere enn fienden. I et slikt slag var det neppe plass for avansert fekteteknikk. Støt og hugg ble for det meste parert med skjoldet. Skjoldet ble brukt til å blokkere motstanderens våpen, slik at et hugg eller støt kunne settes inn.

Sluhet ble brukt. Å overraske fienden og gjerne ta dem i bakhold eller omringe dem, var metoder som ble brukt. For eksempel i sagaene kan en lese flere eksempler på at vikingene kunne komme til fiendens gård tidlig på morgenkvisten, før folkene på gården hadde våknet, og tenne på huset fienden lå og sov i. Så stilte de seg opp utenfor døren klare med sverd, og hogg ned den ene etter den andre som kom løpende ut av huset på flukt fra flammens rov.

Vikingene viste ofte liten nåde når de hadde vunnet et slag, for eksempel kunne flyktende fiender bli forfulgt til hest og hugd ned til siste mann. Sjelden eller aldri hører vi om i sagaene at vikingene torturerte noen over lengre tid og etterlot de uføre.

Når vikingene var ute på tokt, som for eksempel i Spania i fra midten av 800-tallet, og ankom et passende område å plyndre, anla de en base hvor de startet plyndringsekspedisjoner i distriktet i fra. En slik base lå ofte på en øy og det finnes eksempler på at de også anla forsvarsverker på en slik base.

Til basen førte de byttet fra plyndringsekspedisjonen i sikkerhet som svært ofte var fanger. Disse fangene kunne de la løskjøpe mot proviant, varer, gull eller sølv. Fanger som ikke ble løskjøpt tok de med seg og solgte som slaver et annet sted. Enkelte ganger virker det som om vikingene selektivt var ute etter å ta til fange rike personer, da disse kunne la seg løskjøpe mot en høyere pris.

På denne måten blir det vanskelig å kalle slike vikingtokt hvor opptil 2000 vikinger reiste i lag, rene plyndringstokt eller handelsreiser. Strategien for å livnære seg på slike vikingtokt, kan synes som en blanding av plyndring, løskjøping av fanger og handel med varer og slaver. Dette var ikke noe problem så lenge vikingene vekslet mellom kristne og muslimske områder.

Våpnene forandret seg fra eldre til yngre jernalder. Fra 400-tallet var våpenøks (brukt som kastevåpen) og spyd vanlig våpenkombinasjon. Dette var frankernes våpen. Fra 600-tallet kom korte eneggede sverdkniver i bruk sammen med et spyd som ble brukt som støtvåpen. På 700-tallet endret sverdene form. De ble lengre og tyngre. Etter hvert som sverdene forandret seg fra støtvåpen til hoggvåpen, kom tveeggede sverd i bruk.

Den nordiske vikings fulle utstyr av angrepsvåpen var sverd, øks, spyd og pil og bue. Fornemst av disse våpen var sverdet og øksen - våpen som enhver viking med aktelse for seg selv bar på seg så godt som alltid. Beskyttelsen var skjold, hjelm og ringbrynje. Sverd var ofte et symbol på makt, og i følge Gulatingsloven var en fri mann pliktig til å eie sverd eller øks, spyd og skjold.

Sverdet

Sverd er funnet i fra tallrike funn rundt omkring i Skandinavia, flest i Norge (over 2 000). Mange sverd er også funnet i Sverige, men temmelig få i Danmark. Denne ulike fordeling hører nok til en viss grad sammen med at de fleste sverdfunn stammer fra graver, og at kristendommen, - som forbød å legge ned våpen eller andre ting til den døde i graven - kom tidligere til Danmark enn til Norge og Sverige.

Det eneggede sverdet, som i Merovingertiden (tidsrommet kort før vikingtiden) var utbredt i Norden, og da først og fremst i Norge, ble trent helt i bakgrunnen i vikingtiden. Hovedsverdformen blir da det lange, ofte temmelig brede, tveeggede jernsverd med et hjalt som består av fire deler; Nærmest klingens kom en tverrstang (underhjaltet), så den flate grepstangen, som tilspisset seg oppover, videre en tverrstang til (overhjaltet), og endelig selve sverdknappen grepknappen, som var trekantet eller halvrund, og ikke sjelden ledd-delt.

Sverdklingen kunne være damascert - det vil si med et året og forvridd mønster, særegent for damascenerstål, som framtrer tydeligst etter etsing. Videre kan den være innlagt, og sverdfestet er ofte rikelig prydet med siselering og forgylling, med innlegging av gull, kobber, sølv eller niello, så sverdet får karakteren av et sant praktvåpen.

De eldre vikingsverdene er forholdsvis enkle, de yngre viser tendens henimot et lengre underhjalt og en mer utpreget leddeling av grepknappen. Nordiske arkeologer har nøyse studert

hele dette sverdmateriale ut fra typologiske synspunkter, og inndelt det i over 20 forskjellige, varierende grupper: norske, danske, svenske og felles; eldre og yngre. Atskillige sverd er også funnet rundt omkring i vikingenes interessesfærer - i England, Irland, Frankrike, Russland osv.

Alle sverdene som er funnet er ikke laget i vikingenes hjemland, mange er importert. Allikevel er jo et sverd en komplisert ting, neppe alltid gjort av en og samme mann. Ett er klingene, et annet er festet, et tredje er sammenføyningen og monteringen - slik det er vanlig i dag med produksjon av praktkniver. Men et feste som for eksempel er dekorert i spesiell nordisk ornamentikk - med «gripedyrmønster» eller i Jelling-stil - må være laget i Norden.

På den annen side er de mange sverdfunn med en klinge som har fabrikkatsignatur Ulfberthi eller Ingelri, uten tvil smidd i utlandet, sannsynligvis i Frankrike. Allikevel tør man hevde at man i Norden utvilsomt har sittet inne med tilstrekkelig teknisk dyktighet til å fremstille et sverd. Dette viser den mengde jern og smedverktøy som forelå i de nordiske land i vikingtiden, og som vi har funnet i gravgods, hovedsakelig i norsk gravgods, vitner tydelig om den rolle selve smeden spilte hos vikingene.

Et annet spørsmål blir det da hos hvem og hvor man finner den ypperste smiekunst når det gjelder fremstillingen av sverd. Svaret kan bare være ett: hos frankerne som antakelig produserte den tids ypperste sverd.

Man ser dette av forskjellige litterære vitnesbyrd. For det første de gjentatte frankiske forbud i lovs form mot å eksportere sverd og andre våpen. Karl den Store satte forbud mot dette, det samme gjorde Karl den Skallete - den siste satte til og med dødsstraff for våpeneksport! Karl den Stores forbud gjaldt både i øst og i nord, både for avarere og vikinger. Karl den Skalletes eksportforbud var i første rekke rettet mot det nordiske vikingmarked.

Øksen

Var sverdet internasjonalt i vikingtiden, så var øksen til gjengjeld et utpreget nordisk våpen. Om vi ser tilbake på den nordiske oldtids mange årtusener, så ser vi at øksen er et meget eldre våpen enn sverdet, og forklaringen er ganske enkel. Sverdet er etter sin opprinnelse ikke annet enn den sterkt forlengede dolk, og sverdet oppstår først i det øyeblikk mennesket under sin lange kulturutvikling finner frem til et stoff som er fast nok til å kunne tillate fremstillingen av et slikt kunstprodukt. Dette stoff utgjøres av metaller, først av bronselegeringer, siden av jern.

Men øksen hadde allerede eksistert i årtusener (fra steinalderen), før det første sverd ble skapt. I vikingtiden i Europa kan man ikke direkte si at stridsøksen var gått helt ut bruk, men den spilte allikevel en underordnet rolle. Den stod som et foreldet våpen i ferd med å gli over i et annet domene, det som kjennetegnes ved ordene pryde, seremoni, heraldikk.

I Norden fikk imidlertid nettopp på denne tid øksen sin store renessanse. For de hjemsøkte og plagede folk i Sydvest-Europa kom på den måten den langskaftede, bredeggede stridsøks til å stå som selve kjennetegnet på den blodige viking. Jevnfør Lindisfarnesteinen, hvor vikingene, som står oppmarsjert bærer sine to hovedvåpen, øks og sverd, høyt hevet over hodet.

Vikingtidens stridsøks er meget varierende i sin formgivning, men man kan stort sett inndele den i to hovedtyper, en eldre, som kalles skjeggøksen, og en yngre som blir kalt bredøksen.

Skjeggøksen hvis egg er trukket nedover som et hakeskjegg er i Norden en arv fra 700-tallet, mens bredøksen med sine sterkt utbuede egghjørner, får sin egentlige blomstringsperiode i tiden omkring år 1000. Denne bredøks har ikke sjelden selve eggpartiet dannet av spesielt herdet og særlig tilsveiset jern. Begge typer økser har kantet eller fliket nakke, og begge kan være pyntet med utsøkte sølvinnlegg bortover øksebladet og øksenakken.

Spydet

Spydet var i vikingtiden alminnelig kjent og brukt - man kan kalle det vikingens tredje hovedvåpen. Vi finner dessverre aldri at skaftet er bevart, men bare selve spydhodet av jern, den relativt lange spydspissen. Den er elegant formet - et langt, slankt, skarpt blad med uthevet midtribbe og et konisk hylster som skaftenden kan settes inn i.

Undertiden har denne hule delen av hodet ganske korte sidefliker, såkalte «vinger». Disse vingete spydspisser er uten tvil av frankisk opphav. Ikke så helt sjelden finner man i sen vikingtid en rik sølvornamentering lagt i utsøkte geometriske mønstre nettopp der hvor spydspissen går over i spydskaftet; slike spyd var sanne praktvåpen, som uten tvil ble tatt vare på, og omhyggelig gitt til bake til eieren etter en kamp, - om han ellers var i live!

Pil og bue

Dette eldgamle våpen spiller en betydelig rolle for vikingene, det kan vi lese oss til i sagaene. Buene selv eksisterer ikke lenger - de var sikkert bare enkle langbuer, og det gjør heller ikke pileskaftene. Men pilespisser av jern finner vi ofte i gravgodset, undertiden også i kvinnegravene. Det er kraftige, farlige spisser, som sendt ut fra en sterk line av en sterk hånd må ha hatt en betydelig gjennomslagskraft. Undertiden finner man dem lagt ved i den avdødes grav samlet i bunter eller knipper på opptil 40 stykker. De ble båret i runde pilekoger.

Medbroderskap og nestekjærlighet

”Nestekjærlighet er ett av vår Ordens første bud, nøl ikke med å hjelpe når det trengs”. Dette er Jarls ord til Kandidaten før han ber om en skjerv. I 2. Grad er blir vi medbrødre. Det betyr at vi nå skal lære å praktisere nestekjærlige handlinger. Vi skal støtte våre medbrødre med gode ord og handlinger, og prøve å få fram de beste kvalitetene i alle rundt oss. Her inngår også å vise ydmykhet og ærbødighet, slik at vi ber om tilgivelse og tilgir når urett er begått. Vi skal lære å gjøre livet rikere for hverandre.

Nøkkelen

”Du bærer i deg selv nøkkelen til å åpne og nærme deg fullkommenheten, som bør være målet for menneskenes streben mot det guddommelige prinsipp som er gitt oss alle”. Dette sier Jarl i sin instruksjon om den ufullkomne kassen.

Nøkkelen låser og åpner. Den viser bærerens makt til å binde og løsgjøre. Vi blir oppfordret til å gå inn i oss selv for å komme fram til fullkommenheten. Menneskets mål er himmelen, Gudenes bolig. En manifestasjon av den høyeste guden - Den Høyeste Styrelse – hvor mennesket skal fullendes. Når vi trenger en nøkkel for å komme inn i oss selv er det fordi vi på den reisen møter både godt og vondt. De gode rommene vil vi gjerne se inn i, men de vonde sidene ønsker vi kanskje å låse inne.

Da Herren ga nøklene til Peter – klippen som han ville bygge sin menighet på – sa han: Det du binder på jorden skal være bundet i himmelen, og det du løser på jorden skal være løst i himmelen. (Matteus 16,19) med sine nøkler kunne Peter også låse djevelen inn i avgrunnsbrønnen.

Tunga vår som nøkkel: Snakke bare godt om andre. Tie, holde negative meninger innelåst. Vi skal alltid bevare vår tunges renhet.

INGEN ER SÅ TRYGG I FARE

Ingen er så trygg i fare som Guds lille barneskare,
fuglen ei i skjul bak løvet, stjernen ei høyt over støvet.

Herren selv vil sine berge, han er deres skjold og verge.
Over dem han seg forbarmer, bærer dem på faderarmer.

Hva han tar og hva han giver, samme Fader han forbliver.
Og hans mål er kun det ene: Barnets sanne vel alene.

Spørsmål til ettertanke

---

1. Du er nå blitt tildelt ”Stridsøksen” som våpen. Hvilke oppgaver ser du for deg blir annerledes som 2.Gradsbroder?
2. Hva er dine tanker om vårt Broderskap når du betrakter våpenførerne i 1. og 2. geledd?
3. Hvordan bør våre lærdommer gjennom disse samtalene påvirke oss i praktisk Broderskap?
4. Hva menes med at vi skal elske vår neste som oss selv?
5. Hva menes med å elske seg selv?
6. Har troen på en Høyere Styrelse noen plass i denne sammenhengen?
7. Hvorfor har Skattmester nøkler som symbol på sitt sete?
8. Peters nøkler går til himlenes rike. Finnes det flere himler?

Femte studiebolck

Bergprekenen (Matteus 5-7)

Saligprisningene

1 Da Jesus så folkemengden, gikk han opp i fjellet. Der satte han seg, og disiplene samlet seg om ham. 2 Han tok til orde og lærte dem:

3 Salige er de som er fattige i seg selv, for himmelriket er deres. 4 Salige er de som sørger, for de skal trøstes. 5 Salige er de tålsomme, for de skal arve jorden. 6 Salige er de som hungrer og tørster etter rettferdigheten, for de skal mettes. 7 Salige er de barmhjertige, for de skal få barmhjertighet. 8 Salige er de rene av hjertet, for de skal se Gud. 9 Salige er de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn. 10 Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld, for himmelriket er deres. 11 Ja, salige er dere når de for min skyld håner og forfølger dere, lyver på dere og snakker ondt om dere på alle vis. 12 Gled og fryd dere, for stor er den lønn dere har i himmelen. Slik forfulgte de også profetene før dere.

Saltet på jorden og lyset i verden

13 Dere er jordens salt! Men om saltet mister sin kraft, kan det da bli til salt igjen? Det duger ikke lenger til noe, men kastes ut og tråkkes ned av menneskene. 14 Dere er verdens lys! En by som ligger på et fjell, kan ikke skjules. 15 Og når en tenner et lys, setter en det ikke under et kar, men i en stake, så det lyser for alle i huset. 16 Slik skal også deres lys skinne for menneskene, så de kan se de gode gjerninger dere gjør, og prise deres Far i himmelen!

Lovens oppfyllelse

17 Tro ikke at jeg er kommet for å oppheve loven eller profetene! Jeg er ikke kommet for å oppheve, men for å oppfylle. 18 Sannelig, jeg sier dere: Før himmel og jord forgår, skal ikke den minste bokstav eller en eneste tøddel i loven forgå - før alt er skjedd. 19 Om altså noen opphever et eneste av disse minste budene og lærer menneskene dette, skal han regnes for den minste i himmelriket. Men den som holder dem og lærer andre dette, han skal være stor i himmelriket. 20 Ja, jeg sier dere: Dersom ikke deres rettferdighet langt overgår de skriftlærdes og fariseernes, kommer dere aldri inn i himmelriket.

Drap og sinne

21 Dere har hørt det er sagt til fedrene: Du skal ikke slå i hjel, og den som gjør det, skal komme for domstolen. 22 Men jeg sier dere: Den som blir sint på en annen, skal for domstolen, og den som sier til en annen: Din dumrian, skal stilles for Det høye råd, og den som sier: Din ugudelige narr, skal være skyldig til helvetes ild. 23 Dersom du bærer fram et offer til alteret og der kommer til å tenke på at en annen har noe å anklage deg for, 24 så la offergaven ligge foran alteret og gå først og bli forlikt med ham. Kom så og bær fram ditt offer! 25 Skynd deg å komme overens med din motpart mens du ennå er med ham på veien. Ellers vil han overgi deg til dommeren, og dommeren til vakten, og du blir kastet i fengsel. 26 Sannelig, jeg sier deg: Du slipper ikke ut derfra før du har betalt til siste øre.

Ekteskap og skilsmisse

27 Dere har hørt det er sagt: Du skal ikke bryte ekteskapet. 28 Men jeg sier dere: Den som ser på en kvinne med begjær etter henne, har allerede begått ekteskapsbrudd med henne i sitt hjerte. 29 Om ditt høyre øye lokker deg til synd, så riv det ut og kast det fra deg! Det er bedre for deg å miste ett av dine lemmer, enn at hele ditt legeme kastes i helvete. 30 Og om din høyre hånd lokker deg til synd, så hogg den av og kast den fra deg! For det er bedre for deg å

miste ett av dine lemmer, enn at hele ditt legeme kommer til helvete. 31 Det er sagt: Den som skiller seg fra sin hustru, skal gi henne skilsmissebrev. 32 Men jeg sier dere: Den som skiller seg fra sin hustru av noen annen grunn enn hor, han blir skyld i at det begås ekteskapsbrudd med henne. Og den som gifter seg med en fraskilt kvinne, bryter ekteskapet.

Ed og ærlighet

33 Dere har også hørt det er sagt til fedrene: Du skal ikke sverge falskt, men holde det du har lovt for Herren med ed. 34 Men jeg sier dere: Dere skal slett ikke sverge, verken ved himmelen, for den er Guds trone, 35 eller ved jorden, for den er hans fotskammel, eller ved Jerusalem, for det er den store konges by. 36 Sverg heller ikke ved ditt hode, for du kan ikke gjøre et eneste hår hvitt eller svart. 37 La et ja være ja og et nei være nei! Det som er mer enn dette, er av det onde.

Å gjengjelde ondt med godt

38 Dere har hørt det er sagt: Øye for øye og tann for tann. 39 Men jeg sier dere: Sett dere ikke imot den som gjør ondt mot dere. Om noen slår deg på høyre kinn, så vend også det andre til. 40 Vil noen saksøke deg og ta skjorten din, så la ham få kappen også. 41 Tvinger noen deg til å følge med én mil, så gå to med ham. 42 Gi den som ber deg, og vend ikke ryggen til den som vil låne av deg.

Elsk deres fiender!

43 Dere har hørt det er sagt: Du skal elske din neste og hate din fiende. 44 Men jeg sier dere: Elsk deres fiender, velsign dem som forbanner dere, gjør godt mot dem som hater dere, og be for dem som forfølger dere, 45 så dere kan være barn av deres Far i himmelen. For han lar sin sol gå opp over onde og gode og lar det regne over dem som gjør rett og dem som gjør urett. 46 Om dere elsker dem som elsker dere, er det noe å lønne dere for? Gjør ikke tollerne det samme? 47 Og om dere hilser vennlig på deres egne, er det noe storartet? Gjør ikke hedningene det samme? 48 Vær da fullkomne, slik som deres himmelske Far er fullkommen.

Ære av mennesker - ære av Gud

1 Pass dere for å gjøre gode gjerninger for øynene på folk, for å bli sett av dem. Da får dere ingen lønn hos deres Far i himmelen. 2 Når du gir til de fattige, skal du ikke utbasunere det, slik hyklerne gjør i synagogene og på gatene for å bli æret av mennesker. Sannelig, jeg sier dere: De har alt fått sin lønn. 3 Når du gir en gave, la da ikke din venstre hånd vite hva den høyre gjør, 4 men gi din gave i det skjulte. Og din Far, som ser i det skjulte, skal lønne deg. 5 Når dere ber, skal dere ikke gjøre som hyklerne: De liker å stå i synagogene og på gatehjørnene og be for å vise seg for folk. Sannelig, jeg sier dere: De har alt fått sin lønn. 6 Men når du ber, skal du gå inn i ditt rom og lukke din dør og be til din Far som er i det skjulte. Og din Far, som ser i det skjulte, skal lønne deg.

Fadervår

7 Når dere ber, skal dere ikke ramse opp ord slik hedningene gjør; de tror de blir bønnhørt ved å bruke mange ord. 8 Vær ikke lik dem! For dere har en Far som vet hva dere trenger, før dere ber ham om det. 9 Slik skal dere da be:

Fader vår, du som er i himmelen!

La ditt navn holdes hellig.

10 La ditt rike komme.

La din vilje skje på jorden

som i himmelen.

11 Gi oss i dag vårt daglige brød. 12 Forlat oss vår skyld, som vi òg forlater våre skyldnere.

13 Led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde.

For riket er ditt, og makten og æren i evighet.

Amen.

14 For dersom dere tilgir mennesker den urett de gjør mot dere, skal også den Far dere har i himmelen, tilgi dere. 15 Men om dere selv ikke tilgir, skal heller ikke han tilgi det dere har forbrutt.

Den rette faste

16 Når dere faster, skal dere ikke sette opp en dyster mine slik som hyklerne; de går med et fordreiet ansikt, for de vil vise folk at de faster. Sannelig, jeg sier dere: De har alt fått sin lønn.

17 Men når du faster, skal du salve hodet og vaske ansiktet, 18 så ikke menneskene ser at du faster, men bare din Far som er i det skjulte. Og din Far, som ser i det skjulte, skal lønne deg.

Det udelte hjerte

19 Dere skal ikke samle skatter på jorden, hvor møll og mark ødelegger, og hvor tyver bryter inn og stjeler. 20 Men dere skal samle skatter i himmelen, der verken møll eller mark ødelegger og tyver ikke bryter inn og stjeler. 21 For hvor din skatt er, der vil også ditt hjerte være. 22 Det er øyet som gir legemet lys. Er ditt øye friskt, blir hele ditt legeme lyst. 23 Men er ditt øye sykt, blir hele legemet mørkt. Om nå lyset i deg er mørke, hvor dypt blir da ikke mørket! 24 Ingen kan tjene to herrer. Han vil hate den ene og elske den andre, eller holde seg til den ene og forakte den andre. Dere kan ikke tjene både Gud og Mammon.

Vær ikke bekymret!

25 Derfor sier jeg dere: Vær ikke bekymret for mat og drikke som dere må ha for å leve, og heller ikke for klærne som kroppen trenger. Er ikke livet mer enn maten og kroppen mer enn klærne? 26 Se på fuglene under himmelen! De sår ikke, de høster ikke og samler ikke i hus, men den Far dere har i himmelen, gir dem føde likevel. Er ikke dere mer verd enn de? 27 Hvem av dere kan vel med all sin bekymring legge en eneste alen til sin livslengde? 28 Og hvorfor er dere bekymret for klærne? Se på liljene på marken, hvordan de vokser! De arbeider ikke og spinner ikke, 29 men jeg sier dere: Selv ikke Salomo i all sin prakt var kledd som en av dem. 30 Når Gud kler gresset på marken så fint, det som står der i dag og kastes i ovnen i morgen, hvor mye mer skal han ikke da kle dere? Så lite tro dere har! 31 Vær altså ikke bekymret og si: Hva skal vi spise? eller: Hva skal vi drikke? eller: Hva skal vi kle oss med? 32 Alt dette er hedningene opptatt av; men den Far dere har i himmelen, vet at dere trenger alt dette. 33 Søk først Guds rike og hans rettferdighet, så skal dere få alt det andre i tillegg. 34 Så vær ikke bekymret for morgendagen; morgendagen skal bekymre seg for seg selv. Hver dag har nok med sin egen plage.

Døm ikke!

1 Døm ikke, for at dere ikke skal bli dømt! 2 For dere skal selv dømmes etter den dom dere feller over andre, og det skal måles opp for dere i det målet dere selv bruker. 3 Hvorfor ser du flisen i din brors øye, men bjelken i ditt eget øye legger du ikke merke til? 4 Eller hvordan kan du si til din bror: La meg ta flisen ut av øyet ditt, når det er en bjelke i ditt eget? 5 Din hykler! Ta først bjelken ut av ditt eget øye! Da først vil du se klart og kan ta flisen ut av din brors øye. 6 Gi ikke hundene det hellige, og kast ikke deres perler for svin; de vil bare trampe dem ned, vende seg mot dere og rive dere i stykker.

Be, så skal dere få!

7 Be, så skal dere få. Let, så skal dere finne. Bank på, så skal det lukkes opp for dere. 8 For den som ber, han får, og den som leter, han finner, og den som banker på, blir det lukket opp for. 9 Eller er det noen av dere som vil gi sin sønn en stein når han ber om brød, 10 eller gi ham en orm når han ber om en fisk? 11 Når selv dere som er onde, vet å gi barna gode gaver, hvor mye mer skal ikke da den Far dere har i himmelen, gi gode gaver til dem som ber ham.

Den gylne regel

12 Alt dere vil at andre skal gjøre mot dere, skal også dere gjøre mot dem. For dette er loven og profetene i en sum.

To veier

13 Gå inn gjennom den trange port! For vid er den port og bred er den vei som fører til fortapelsen, og mange er de som går inn gjennom den. 14 Men trang er den port og smal er den vei som fører til livet, og få er de som finner den.

De falske profeter

15 Vokt dere for de falske profeter! De kommer til dere i saueham, men innvendig er de glupske ulver. 16 På fruktene skal dere kjenne dem. Høster en kanskje druer av tornebusker eller fiken av tistler? 17 Et godt tre bærer god frukt, et dårlig tre bærer dårlig frukt. 18 Et godt tre kan ikke gi dårlig frukt, og et dårlig tre kan ikke gi god frukt. 19 Hvert tre som ikke bærer god frukt, blir hogd ned og kastet på ilden. 20 Derfor skal dere kjenne dem på fruktene.

Falske disipler

21 Ikke enhver som sier til meg: Herre, Herre! skal komme inn i himmelriket, men den som gjør min himmelske Fars vilje. 22 Mange skal si til meg på den dag: Herre, Herre! Har vi ikke profetert ved ditt navn, og drevet ut onde ånder ved ditt navn, og gjort mange mektige gjerninger ved ditt navn? 23 Men da skal jeg si dem rett ut: Jeg har aldri kjent dere. Bort fra meg, dere som gjør urett!

Huset bygd på fjell

24 Den som hører disse mine ord og gjør etter dem, han blir lik en klok mann som bygde huset sitt på fjell. 25 Regnet skylte ned, elvene flommet, og vindene blåste og slo mot huset. Men det falt ikke, for det hadde sin grunnvoll på fjell. 26 Men den som hører disse mine ord og ikke gjør etter dem, han blir lik en uforstandig mann som bygde huset sitt på sand. 27 Regnet skylte ned, elvene flommet, og vindene blåste og slo mot huset. Da falt det, og fallet var stort. 28 Da Jesus var ferdig med å tale, var folket slått av undring over hans lære. 29 For han lærte dem med myndighet, og ikke som deres skriftlærde.

FRED HVILER OVER LAND OG BY

B.S. Ingemann

Fred hviler over land og by,
ei verden larmer mer.
Glad smiler månen til sin sky,
til stjerne, stjerne ser.

Det er så stille og så tyst

i himmel og på jord.
Vær også stille i mitt bryst
du flyktning som der bor.

Slutt fred, o, hjerte, med hver sjel
som her deg ei forstår.
Se, over by og dal i kveld
en fredens engel går.

Som du han er en fremmed her,
til himlen står hans hu.
Dog i det stille stjerneskjær
han dveler her som du.

O, lær av ham din aftensang,
fred med hver sjel på jord!
Til samme himmel går vår gang,
atskilles enn vårt spor.

Fred med hvert hjerte fjern og nær
som uten ro mon slå.
fred med de få som har meg kjær,
og dem jeg aldri så.

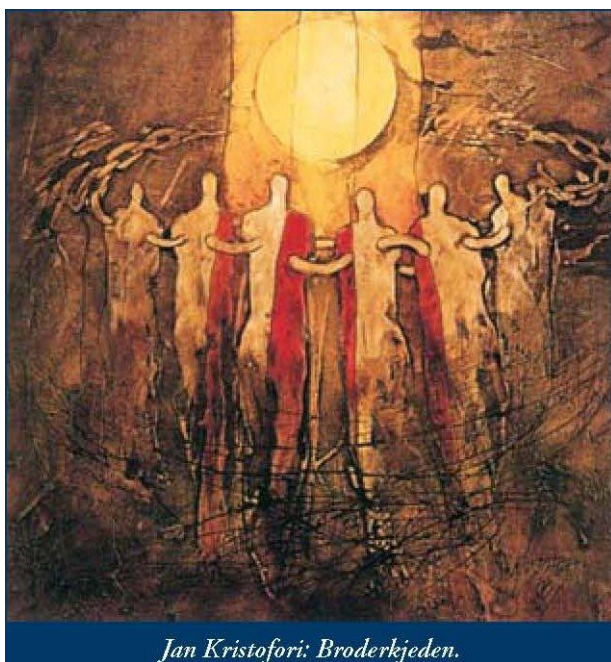
Sjette studiebolk

Broderkjeden

Da fedrene på Eidsvoll hadde gjort sin gjerning, sluttet de broderkjeden og ga hverandre det løftet: ”Enig og tro til Dovre faller”.

I vår tid står Brødrene i Ordenen RHK., Eidsvollbrødrene også, og slutter Broderkjede. I 2. Grad av vår Orden danner vi for første gang Broderkjeden. Mange av er de av oss som synes dette er en av våre sterkeste og vakreste seremonier. Kanskje skyldes dette at vi er fysisk nære hverandre, tar på hverandre og kan veksle blick med hverandre. Våre øyne og hender er vel egnet for kommunikasjon; dypttrengende kommunikasjon.

Jan Kristofori: Broderkjeden.

Følgende vers, av ukjent forfatter, kan muligens formidle noe av dette:

Å – la våre hender forkynne
det lepper ikke får sagt.
Med tjenester ofte beskjedne,
men med en guddommelig makt,
som redder vårt selviske hjerte
fra hovmodets farlige gift,
og prenter i sjeledypet
Ridderens hellige skrift.

Å – la våre hender forkynne
der ordene ikke når frem.
Der dørene synes som lukket
- gi der våre hender et hjem!
En glede å skape, å tjene,
en lykke som folder seg ut
i tjenester mange, mange,

med rikdom som ikke tar slutt.

Å – la våre hender forkynne,
så livet her nede blir stort.
Velsignelse hver liten gjerning
som kjærlige hender har gjort.
Hver dag og hver time som gis oss
kan da bli små lysende trinn,
som fører oss alle, alle
til evige gleder inn.

KJÆRLIGHET FRA GUD

J. N. L. Schjørring

Kjær- lig - het fra Gud sprin- ger li- ke ut som en
kil- de klar og ren. I dens stil- le bunn, i dens
dy - pe grunn gjem- mes li- vets e - del - sten.

Kjærlighet fra Gud
Som en yndig brud
Kommer smykket til oss ned
Lukk kun opp din favn
Kom i Jesu navn
Himmelen bringer den jo med

Kjærlighet fra Gud
Er det store bud
Er det eneste jeg vet.
Bli i kjærlighet
Og du har Guds fred
for Gud selv er kjærlighet

BRED DINA VIDA VINGAR

Lina Sandell

Bred dina vida vingar, o Jesus, över mig,
och låt mig stilla vila i ve och vel hos dig.
Bliv du mitt alt i alla, min visdom och mitt råd,
och låt mig alla dagar få leva blott av nåd.

Förlåt mig alla synder och två mig i ditt blod.
Giv mig ett heligt sinne, en vilja ny och god.

Tag i din vård och hägnad oss alla, stora, små,
och låt i frid oss åter till nattens vila gå.

Spørsmål til ettertanke

---

1. Hvilke tanker gjør du deg etter å ha lest versene: Å- la våre hender forkynne?
2. Kan deltakelse i Broderkjeden tydeliggjøre for oss at ”Ingen kjede er sterkere enn det svakeste ledd”?
3. Vil ordtaket ”En for alle, alle for en” kunne få en dypere mening ved deltakelse i Broderkjeden?
4. Vil deltakelse i Broderkjeden være i stand til å røre ved oss, slik at personlig utvikling kan skje og Broderskapet styrkes?